

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2969

Vragen van de leden **Omtzigt** (CDA), **Voordewind** (ChristenUnie), **Van der Staaij** (SGP), **De Roon** (PVV) en **Van Bommel** (SP) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Veiligheid en Justitie over *de demonstratie die op 1 juni plaatsvond op het Rembrandtveld in Almelo tegen de plaatsing van het herdenkingsmonument voor de Armeense genocide op het privé terrein van de Armeens Apostolische Kerk in Almelo* (ingezonden 11 juni 2014).

Antwoord van Minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken) mede namens de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Veiligheid en Justitie (ontvangen 10 september 2014). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 2562

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de demonstratie die op 1 juni plaatsvond op het Rembrandtveld in Almelo tegen de plaatsing van het herdenkingsmonument voor de Armeense genocide op het privé terrein van de Armeens Apostolische Kerk in Almelo?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Heeft u kennisgenomen van het feit dat er gratis busvervoer geregeld was voor deelnemers via de aan Diyanet (Turkse ministerie van godsdienstzaken) verbonden moskeeën (deze moskeeën maken ook gebruik van in Turkije opgeleide en door Turkije betaalde imams)?¹

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3 en 4

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat de Turkse Consul-Generaal in Rotterdam mensen bij zich geroepen heeft en gelast heeft deel te nemen aan de demonstratie?²

¹ Poster voor de organisatie van de demonstratie, onderhands aan departement gezonden

² <http://www.odatv.com/n.php?n=bu-ne-perhiz-bu-ne-lahana-tursusu-0206141200>

Heeft u kennisgenomen van het feit dat ter gelegenheid van de opening van het herdenkingsmonument een preek vanuit de Diyanet tegen het herdenkingsmonument onder (de aan Diyanet verbonden) moskeeën in Nederland is verspreid en dat deze in die moskeeën bij het «vrijdagmiddag gebed» diende te worden voorgelezen?³

Antwoord 3 en 4

Deze berichtgeving is het kabinet bekend, maar deze was niet te verifiëren.

Vraag 5

Heeft u kennisgenomen van het feit dat bij de demonstratie de slogan «Karabag ermeniye mezar olacak» – vertaald: «Karabach zal het graf van de Armeniër worden» geschreeuwd werd door de organisatie en luidkeels meerdere keren herhaald werd door het aanwezige publiek?⁴

Antwoord 5

Ja.

Vraag 6

Heeft u kennisgenomen van het feit dat er bij deze demonstratie Ottomaanse legermuziek gespeeld werd, de zogenaamde Mehter Marsi door de groep Mehter ekibi met alle daarbij horende traditionele kleding, instrumenten en uitrusting, terwijl de Armeense genocide juist plaatsvond in het Ottomaanse rijk?⁵

Antwoord 6

Ja.

Vraag 7

Heeft u kennisgenomen van het feit dat meerdere demonstraties en een petitie tegen het monument ter herdenking van de Armeense genocide georganiseerd zijn door de UETD, een tak van de regerende AK-partij van premier Erdogan van Turkije?⁶

Antwoord 7

De UETD heeft wel steun uitgesproken voor deze activiteiten, maar het valt niet te bevestigen dat de UETD de demonstratie en petitie heeft georganiseerd.

Vraag 8

Wat vindt u van het feit dat een organisatie als het «Turks Museum Nederland» politiek stelling neemt tegen het Armeense genocide monument en dit doet met onder andere de verholde dreiging van handelssancties? Past dit bij de rol van dit museum?⁷

Antwoord 8

Het is aan het museum om te bepalen of het in deze stelling neemt.

Vraag 9

Is er via de diplomatieke vertegenwoordiging van Turkije opheldering gevraagd bij Nederlandse autoriteiten over de vergunning die verleend is voor de bouw van het Armeense genocidemonument (indien en voor zover hier overigens vergunningen voor nodig zijn)? Zo ja, wat is er gevraagd en in welke context? Welk antwoord hebben de Nederlandse autoriteiten gegeven?

³ http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2014/04/140423_hollanda_ermeni_aniti.shtml

⁴ zie de eerste vijftien seconden van de film bij <http://www.rtvoost.nl/nieuws/default.aspx?nid=191024>

⁵ zie ook tweede scene in de video van <http://www.rtvoost.nl/nieuws/default.aspx?nid=191024>

⁶ <http://sonhaber.nl/gundem/anita-tepki-icin-meclis-onune-h29183.html>

⁷ manifest, aangeboden aan de tweede Kamerleden en nog leesbaar op; <https://www.facebook.com/stichtingdewaarheid/photos/a.585504228212102.1073741828.583941161701742/586267148135810/?type=1>

Antwoord 9

De Turkse autoriteiten hebben desgevraagd de verzekering gekregen dat de gebruikelijke procedures zijn gevolgd. Verder heeft de Turkse consul contact opgenomen met de burgemeester van Almelo om de Turkse zienswijze op het monument kenbaar te maken. De burgemeester heeft hier kennis van genomen en in reactie hierop haar zienswijze en wettelijke rol toegelicht.

Vraag 10 en 11

Kunt u de vergunning die is afgegeven voor het protest in Almelo, publiceren?

Wat was het doel van de demonstratie? Heeft de organisatie van tevoren een melding gedaan van alle relevante zaken, zoals het podium en het feit dat er een Mehter Marsi gespeeld zou worden?

Antwoord 10 en 11

Voor het houden van een demonstratie is in Nederland geen vergunning vereist, maar slechts een melding. De burgemeester van Almelo heeft laten weten dat deze melding heeft plaatsgevonden, inclusief het voornemen een podium te plaatsen. Het spelen van een Mehter Marsi was in de melding niet genoemd. De bevestiging van de melding is voor iedereen bij de gemeente Almelo in te zien. Het is niet aan mij om dit document te publiceren.

Vraag 12

Bestaat er voor het Openbaar Ministerie aanleiding om onderzoek te doen naar de gebruikte teksten zoals "Karabag ermeniye mezar olacak" en andere beledigende en opruiende teksten en ontkenning van de Armeense genocide?⁸

Antwoord 12

Het OM heeft een aangifte van discriminatie en belediging ontvangen en deze wordt op dit moment beoordeeld.

Vraag 13

Wilt u deze episode meenemen in het onderzoek naar parallele gemeenschappen dat de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft toegezegd?⁹

Antwoord 13

Het door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegezegde onderzoek naar parallele gemeenschappen in Nederland zal in september worden aangeboden aan de Tweede Kamer. Aan dat onderzoek kunnen geen nieuwe onderwerpen worden toegevoegd. Wel maakt Diyanet Nederland in algemene zin onderdeel uit van het onderzoek.

Vraag 14 en 15

Wat vindt u van het feit dat

- onderdelen van de Turkse overheid meehelpen bij het organiseren van een demonstratie tegen het Armeense genocidemonument,
- er in de Diyanet moskeeën op instructie van hogerhand een preek wordt voorgelezen tegen dit monument en dat aanmelding en gratis vervoer via de Diyanet moskeeën lopen,
- dat bij de demonstratie een haatzaaiende tekst over een graf voor Armeniërs gescandeerd wordt,
- dat heel bewust een volledig uitgedoste en goed georganiseerde Mehter Marsi, een Ottomaanse militaire muziekformatie, muziek speelt bij de demonstratie?

Bent u voornemens hierover in gesprek te gaan met de Turkse autoriteiten en zo ja, welke boodschap zult u hen dan overbrengen? Zo nee, vindt u dan wenselijk dat dit zich herhaalt?

⁸ <http://demetnu.nl/watch.php?vid=ac4c2aaf0>

⁹ Kamerstuk 33 824, nr. 20.

Antwoord 14 en 15

Het kabinet stelt zich op het standpunt dat de contacten tussen een vreemde mogendheid en haar (voormalige) onderdanen in Nederland louter op basis van vrijwilligheid mogen plaatsvinden. Het is aan Nederlanders van Turkse afkomst zelf om te bepalen in welke mate zij contacten met de Turkse overheid of hieraan verwante instellingen willen onderhouden.

De demonstranten hebben gebruik gemaakt van het recht op vrijheid van demonstratie.

Nederland heeft de Turkse autoriteiten erop gewezen dat de kwestie van de Armeense genocide gevoelig ligt en Turkije opgeroepen verantwoordelijk om te gaan met deze situatie.

Vraag 16, 17 en 18

Wat is uw mening en stellingname over de inmenging van de Turkse overheid in de uitgevoerde demonstraties en de druk die de Turkse overheid heeft geleverd op de Nederlands-Turkse Diaspora gemeenschappen, inclusief moskeeën, stichtingen en verenigingen, om deze demonstratie te organiseren?

Bent u bereid deze bevindingen en bovengenoemde stellingname te bespreken met uw ambtsgenoot in Turkije en met de vertegenwoordiging van de Turkse regering in Nederland?

Is het kabinet, met name de Minister van Buitenlandse Zaken, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Veiligheid en Justitie, bereid afstand te nemen van de aard en de toon van de demonstratie en tevens de gebruikte leuzen publiekelijk te veroordelen?

Antwoord 16, 17 en 18

Het kabinet is van mening dat de gebruikte leuzen tijdens de demonstratie in Almelo niet bijdragen aan een oplossing van deze kwestie. Zie verder de antwoorden op vragen 14 en 15.